NR. 3 - NOVEMBER 2011
ÅRGANG 14

Lapprosen

MEDLEMSBLAD FOR DEN NORSKE RHODODENDRONFORENING

Lederen har ordet

Kjære hagevenner!

Ja så var høsten kommet, og med den tiden for planlegging av neste plantesesong.
Hva av spennende nye planter skal kjøpes inn og plantes, og hva må eventuelt vike plassen? Er det mulighet for å utvide arealet? Selv har jeg et luksusproblem i så måte, og kan kjøpe og plante stort sett det jeg har lyst på. Så får tiden vise om jeg har lykkes i å tolke mikro- og makroklimaet rett, slik at hver plante vil trives. Det er ikke selvsagt at dette alltid lykkes i første forsøk.

I løpet av de tre siste årene har medlemstallet økt jevnt og trutt. I styret diskuterte vi hva vi kunne vente oss i medlemsutvikling fremover. Torstein Borg var den mest optimistiske i så måte, og tippet på rundt 400. Nå må vi nok innrømme at Torstein var den som spådde riktig, da vi i disse dager ligger på dette tallet. Det er tydelig at interessen for rhododendron er økende, og at foreningen når frem til stadig flere.

Jeg syns det er på sin plass å trekke frem Torstein Borgs 60-års dag 13. august. Jan Rune Hesjedal og jeg med våre fruer var invitert til feiring på Haaheim gard på Uggdal. Det ble en uforglemmelig sammenkomst der jeg hadde med gaver fra både hovedforeningen og Rhodo Vest. Torstein var rørt og takknemlig for tale og gaver. For øvrig så er han nå fulltidssykemeldt, men tar gjerne imot besøk hjemme på Tveit. Han har også mengder av interessante små rhodoer til salgs.

Det er i det hele et merkelig rhodoår vi har bak oss. Det begynte med en tidlig og vedvarende barfrost. Siden ble det en lengre periode med is, før det igjen gikk mot mildere vær. Hos meg var det ikke så kaldt som året før, men den langvarige barfrosten gav grunn til bekymring. Imidlertid ble det mindre skader dette siste året. Men her vil nok andre ha kommet til andre erfaringer. Etter 1. april hadde jeg ikke nattefrost! Om dere husker mine tre *Rh. oreodoxa* var. *fargesii*, som jeg nevnte i forrige nummer, så fikk ingen av disse frostskader i blomstringen! I slutten av april var det så mildt at både Pawlonia og andre varmekjære planter begynte å vegetere, men så kom det en lang kuldeperiode, og det ble midten av juli før klimaet bedret seg. Fuktigheten var hele tiden bra og rhodoene trivdes. I høst hørte jeg at årets september var den varmeste på over 100 år. Så må vi bare håpe at plantene greier å modnes tilstrekkelig før frosten setter inn.

I påsken dro 41 hage-/rhodoentusiaster på tur til Wales. Det ble en vellykket tur, som alle deltakerne skal ha all honnør for. Det er ikke tvil om at engelskmennene (waliserne) kan dette med hage. Viser til reportasje fra turens yngste deltaker, Sunniva Monstad, 16 år, inne i bladet

Til slutt vil jeg nevne årsmøtet på Bryne 21. mai. Rhodo Sør-Vest hadde en flott og innholdsrik årsmøtehelg med både omvisninger og hagebesøk. I tillegg var det mulighet for plantekjøp hos Oddbjørn Fosse og Reidar Vigrestad. Viser for øvrig til egen reportasje fra årsmøtet.
Neste år er Rhodo Vest arrangør, og da håper vi også på en trivelig helg.

God høst og vinter alle sammen!

Harald Kårtveit

Styrets sammensetning

Leder:
Harald Kårtveit
Kårtveit, 5363 Ågotnes
tlf. 56 33 47 88 / 97 77 60 50
haraldkartveit@hotmail.com

Nestleder:
Terhi Pousi
Mildev. 116, 5259 Hjellestad
tlf. 55 22 95 08
terhi.pousi@bm.uib.no

Sekretær:
Lin Didriksen
Slettebakksveien 44, 5093 Bergen
tlf. 99 02 72 72
ldidrik@gmail.com

Kasserer og medlemsregister:
Bjørg S. Rasmussen, Storhilderen 42,
Postboks 35, 5341 Straume
tlf. 56 33 09 65 / 93 21 35 79
bjorgvar@online.no

Styremedlem:
Torstein Borg
Tveit, 5694 Onarheim
tlf. 53 43 50 77 / 91 18 38 34
torstein@rhodomania.no

Varamedlemmer:
Leder Rhododendron Øst:
Øyvind S. Aasheim, Maridalsveien 84, 0458 Oslo tlf. 22 37 75 15
oyvind7aasheim@gmail.com

Leder Rhododendron Sør:
Audun Arne
Eikeveien 3, 4824 Bjorbekk
tlf. 37 09 49 40 / 97 54 00 21
auduarne@frisurf.no

Leder Rhododendron Sør-Vest:
Reidar Vigrestad
Rundveien 17, 4362 Vigrestad
tlf. 95 03 60 58
reidar.vigrestad@lyse.net

Leder Rhododendron Vest:
Thorolf Juvik
Midtskogvegen 30 A, 5200 Os
tlf. 56 30 07 03 / 949 71 690
thjuvik@online.no

Frøforvaltere:
Torstein Borg
Tveit, 5694 Onarheim
tlf. 53 43 50 77 / 91 18 38 34
torstein@rhodomania.no

Jan Valle
Espeland, 5912 Seim
tlf. 56 35 17 82
jankvalle@yahoo.no

Internettredaktør:
Vidar Winsnes
viwins@online.no

INNHOLD

Per M. Jørgensen: 'Milderubin', nytt navn på gammel kjenning 4

Tone Fosse Ulvøy: Min favoritt - *Rhododendron cinnabarinum* 5

Ebba Holmboe: Azalea i min hage 6

Jan Valle/Jan Rune Hesjedal:
Nyvekst på *Rhododendron* - "Den andre blomstring" 10

Sunniva Monstad: Påsketur til Wales 2011 14

Ole Jonny Larsen: Rhododendronturisme i Tirol 16

Planteimport fra Skottland 2012 19

Reidar Vigrestad: Artssamling av *Rhododendron* i Rogaland Arboret . .20

Olaf Hammersland: Årsmøtehelg på Bryne 20. – 22. mai 2011 22

Lin Didriksen: På siden - Hagebesøk 25

Audun Arne: Glimt fra året i Sør 28

Informasjon fra DnR
- Årsmøtehelg 4. - 6. mai 2012 29
- Protokoll fra årsmøte på Bryne 21. mai 2011 30
- Nye medlemmer 31

FORSIDEFOTO: *Rhododendron argipeplum*. Foto: Jan Valle.

BAKSIDESIDEFOTO: *Rhododendron atlanticum*. Foto: Ebba Holmboe.

Lapprosen

utgis av Den norske
Rhododendronforening
Postboks 1325, 5811 BERGEN

www.rhododendron.no

Redaksjon

Jan Rune Hesjedal
tlf. 56 30 61 19
jan.rune.hesjedal@online.no

Kirsten Marie Storheim
tlf. 56 37 11 87
kimasto@online.no

Neste nummer

av Lapprosen kommer i februar 2012. Stoff til bladet må være redaksjonen i hende innen 15. januar, og kan sendes til Jan Rune Hesjedal, Lepsøyneset 106 , 5216 Lepsøy. Bruk gjerne e-post til redaksjonen, se adresser til venstre. Bilder sendes i høyeste oppløsning, på e-post, CD, eller etter avtale.

‘Milderubin’ - nytt navn på gammel kjenning

Tekst: Per M. Jørgensen

I 1980 ble en rhododendron flyttet fra Muséhagen til Milde. Den hadde stått der som *Rh. hirsutum*, men det ble oppdaget at dette måtte være feil siden bladene ikke hadde noen hår på kantene, og man antok at det dreide seg om en av de mange hybridene i slekten.
Man trodde dette var ’Myrtifolium’, krysningen med *Rh. minus*. Det har vist seg å være feil, og har ledet til en utbredt misforståelse om at det er den sjeldne arten *Rh. myrtifolium* fra Balkan. Denne feilen snek seg faktisk inn i min bok om rhododendronene på Milde (Jørgensen 1996) og er gjentatt i Ole Jonny Larsens artikkel om rhododendron arter i hefte 2/2011 av ’Lapprosen’ der han mener at denne arten er den letteste å dyrke i alperosegruppen. I realiteten er dette en vanskelig art som trives best på kalk, og er lite egnet for hagebruk.

Her er det verd å merke seg at ’Myrtifolium’ er et sortsnavn med stor forbokstav som settes innen enkle hermetegn, mens det andre er et artsepitet som skrives i kursiv og med liten forbokstav. I dag er det forbud mot å bruke latinske sortsnavn, på grunn av at disse lett blandes sammen med artsepitet, og slik gikk det naturligvis i dette tilfellet også.

Denne planten viste seg nemlig som en uvanlig god hageplante og det ble tatt stiklinger av Gimle Planteskule som har solgt den som *Rh. myrtifolium* ’Milde’. Det er nok mange som har hatt glede av den, sikker og blomstervillig som den er, slik hybrider ofte blir - de får ”hybrid vigour”. En så god hageplante bør jo absolutt ha et eget sortsnavn. Til tross for at den

Royal Horticultural Society
CERTIFICATE
OF
INTERNATIONAL REGISTRATION
This is to certify that
RHODODENDRON 'Milderubin'
was officially registered by
P. M. Jørgensen
Det Norske Arboret, Milderveien 240, Hjelleastad, Norway
with the Royal Horticultural Society
acting as
International Cultivar Registration Authority for
the genus RHODODENDRON
Registrar
Date
6 June 2011

Registreringsbeviset fra RHS som vil bli opphengt på Milde.

ikke er oppstått på Milde, føltes det naturlig å ta opp det i navnet siden den var solgt med dette, og siden blomstene er røde så var det naturlig å kalle denne juvelen ’Milderubin’

Rh. ’Milderubin’, riktblomstrende plante på Milde. Foto: Terhi Pousi.

Rent botanisk viser den seg å være krysningene med *Rh. ferrugineum*, en som oppstår naturlig når artene møtes, og som er gitt hybridnavnet *Rh.* x *intermedium* som der ifølge Cox & Cox (1988) skal være mange gode kloner av, og som har vist seg som bedre hageplanter enn foreldrene, særskilt verdifulle siden de blomstrer sent, omkring St. Hans.

Vi har nå gitt navnet ’Milderubin’ til den klonen som tilfeldigvis fant veien til oss, og håper at dette kan oppklare misforståelsen med navnet. En god hageplante er det uansett!

Min favoritt

- *Rh. Cinnabarinum* var. *roylei*

Tekst: Tone Fosse Ulvøy

Rh. cinnabarinum, ssb. *cinnabarinum* var. *roylei*. Foto: J. C. Birck.

Det kan bli en vanskelig oppgave å velge seg en favoritt blant alle flotte rhododendron som finnes. Mange har fantastiske blomster, andre har flotte blad eller bark, og noen har faktisk alt. *Rh. cinnabarinum* er en slik plante, så derfor ble ikke valget så vanskelig som det opplevdes like etter at jeg hadde lest at stafettpinnen var sendt til meg.

Rh. cinnabarinum kommer fra skogsområder på 2000-4000 m.o.h. i Øst-Nepal til Sydøst-Tibet. Det var den kjente plantesamleren Joseph Hooker (1817-1911) som i 1949 oppdaget *Rh. cinnabarinum* på sin reise til Sikkim og Himalaya. *Rh. cinnabarinum* kan med tiden bli en opprettvoksende busk på 2-4 meter. Overbarken skaller med tiden av, slik at den vakre lyse underbarken kommer til syne. Blomstene er klokkeformede, hengende og voksaktige med kraftige farger i gule, oransje og røde nyanser. Bladene er vakkert blågrønne, opptil 12 x 6 cm. Det finnes flere underseksjoner av arten som varierer i hardførhet og utseende.

Jeg har en *Rh. cinnabarinum* var. *roylei* som Per M. Jørgensen har omtalt som den edleste av dem alle. Første gang jeg så denne planten var da en venninne og jeg i 1994 besøkte Olav Tjore i hagen hans på Radøy. Jeg husker at jeg ble helt facinert av de flotte, røde hengende blomstene og navnet *Rh. cinnabarinum* ble straks skrevet på ønskelisten. Der ble det stående i mange år, jeg fant nemlig aldri planten på noen av handleturene mine. Jeg benyttet derfor anledningen da Oddbjørn Fosse i 2007 skulle sende en fellesbestilling til Glendoick planteskole i Skottland til å sikre meg et eksemplar. Jeg mottok en flott plante som fikk 3 blomster allerede i 2009. Våren 2010 var det ingen blomster, og våren 2011 var det nesten ikke blader igjen på planten. Jeg trodde til å begynne med at planten var død, at det var de to siste harde vintrene som gjorde at den ikke klarte seg. Men planten var ikke død! Etter hvert så jeg at det kom små spirer på hele planten, på greinene og på selve stammen. Jeg tror at *Rh. cinnabarinum* har likt den våte sommeren vi har hatt i år, for nå når vi igjen går mot en ny vinter synes jeg at planten aldri har vært flottere. Planten er nå flyttet til et lunere sted i hagen, til et sted hvor de mindre hardføre plantene koser seg, og jeg håper den vil trives bedre der.

Stafettpinnen sendes videre til Kirsten Marie Storheim

Rh. cinnabarinum september 2011. Foto: Tone Fosse Ulvøy.

Azalea i min hage

Tekst og foto: Ebba Holmboe

Blomstring.
Fra venstre: *Rhododendron* **'Soir de Paris',** *Rhododendron* **'Irene Koster',** *Rhododendron* **'Daviesii' og** *Rhododendron* **'Jolie Madame'.**

Azalea er en del av rhododendron-verdenen som jeg setter stor pris på, og som jeg her vil skrive litt om og dermed håpe at andre også vil bli glad i dem og plante dem i hagene sine.

Azalea er løvfellende rhododendron, og det finnes både arter og hybrider. Artene er oppdelt i flere underslekter, og de aller fleste av azaleaene vil gjerne stå lyst med mye sol og er ganske hardføre (men vil du anskaffe deg en eller flere azaleaer, er det selvfølgelig lurt å sjekke hardhetssonen, Norge er jo et land med mye klima!). En av underslektene omfatter azaleaer som er eviggrønne, eller rettere sagt delvis løvfellende. Vil du lese mer og gå dypere ned i temaet, kan jeg anbefale Per M. Jørgensens bok *Rhododendron i Det norske Arboret på Milde*, Peter A. Cox og Kenneth N.E. Cox' bok *The Encyclopedia of Rhododendron Species,* og selvfølgelig kan Internett (for eksempel websiden til Den norske Rhododendronforening) gi deg en masse informasjon.

Azalea har som rhododendron sine fordeler året rundt. Når våren kommer, står azaleaene med sin ofte karakteristiske vekstform og store, fine knopper, så kommer den fine tiden med blomstring og løvsprett. Blomstringen strekker seg etter hvert over en lang periode, så jeg har azalea med blomstring fra tidlig om våren og til siste halvdel av juli. Det er meget stor variasjon i blomsterfarge, fasong på blomstene – enkle og fylte, noen har duft, andre ikke – og deres blomsterrikdom er stor, ikke minst hvis de får riktig plassering i hagen. På høsten får de aller fleste azaleaene flotte høstfarger, som kan variere meget fra gyllen over rødoransje til nesten brunt, så vender de tilbake til sin nakne skjønnhet, som hos noen får meg til å tenke på japanske hager.

Vekstform. *Rhododendron* 'Millenium' til venstre og *Rhododendron vaseyi* til høyre.

Høstfarger.

I min samling av azaleaer – som teller ganske mange – har jeg både arter og hybrider, og jeg er også så heldig at jeg har noen av de eviggrønne (delvis løvfellende) azaleaene. Det er morsomt med representanter fra de ulike gruppene. Her som ellers er jeg blitt mer og mer glad i artene, men det finnes også utrolig mange flotte hybrider. Jeg har hatt azalea gjennom hele mitt hageliv, de første to fikk jeg i fødselsdagsgave av min mann. Det var *Rhododendron* 'Daviesii' og *Rhododendron* 'Rosata', og Jens glemmer aldri den utrolige duften han satt i i bilen hjem fra planteskolen. Dette var begynnelsen til virkelig mange gleder, og selvfølgelig også noen "sorger" når noen av mine azaleaer har dødd.

Rhododendron 'Rosata' er dessverre død for mange år siden, men *Rhododendron* 'Daviesii' har jeg ennå. Den har vært med på flyttelasset fra Spydeberg til Ås for 15 år siden, har tålt flere flyttinger her i hagen og er blitt beskåret adskillige ganger (min lille hage krever at plantene ikke blir altfor omfangsrike!). Nå er den en

Rhododendron **'Daviesii'**

gammel, flott plante som gjerne vil stå solfylt. To viktige ting med den er altså de flotte blomstene – kremhvite med gul tegning – og den deilige duften, det kan være nesten helt bedøvende i dens nærhet. Dessuten har den et meget smukt løv med et litt blålig skjær, får nydelig høstfarge og har en vakker vekstform. Absolutt en av mine store favoritter!

Arten *Rhododendron vaseyi* er virkelig en av mine kjære planter. Den har nydelig vekst, blomstrer tidlig – før løvspring – med en overveldene mengde nydelige sart rosa blomster. Når den står i blomst, er det nesten som om en kjempeflokk sommerfugler har inntatt hagen, siden blomstene er dypt flikete, noe som er litt uvanlig for rhododendron. Blomsterfargen kan variere noe fra nesten rent hvitt til sart rosa. Jeg har vært heldig og fått en plante med virkelig fin farge. Løvet minner nesten om pileblader og får fantastiske høstfarger. *Rhododendron vaseyi* kan ikke krysse seg med andre rhododendroner, noe som gjør at hvis man er like heldig som jeg og skulle finne en frøplante under den, ja så er det en "ekte" *Rhododendron vaseyi*. Min frøplante er ved å være så stor at jeg kan forvente blomstring, kanskje neste år! *Rhododendron vaseyi* er en nordamerikansk azalea som finnes i et begrenset fjellområde i North Carolina.

Rhododendron vaseyi **.**

En nær slektning av *Rhododendron vaseyi* er *Rhododendron canadense*. Disse to artene danner en egen underslekt. Deres blomster er ganske likt oppbygget og kan som jeg skrev før, nesten minne om sommerfugler. De er meget riktblomstrende planter og kan se ut som en fiolettrosa sky. Det finnes dess-

Rhododendron canadense.

Rhododendron canadense **(hvit form).**

uten en hvit form, som også er nydelig. *Rhododendron canadense* kommer også fra Nord-Amerika og er den azalea som har den nordligste utbredelsen av alle azaleaer. Den trives på fuktige vokseplasser, ja til og med i myrområder, men den må være tilpasningsdyktig, for her trives den i god torvjord. *Rhododendron canadense* har jeg hatt i mange år, men for noen år siden opplevde jeg at planten bare plutselig døde. Året etter kom det store mengder små frøplanter i torvblokkene rundt, og dem stelte jeg godt med, og da de begynte å blomstre, viste de seg å være "ekte". Den hvite formen har jeg hatt litt mer trøbbel med å få til, men jeg ser nå at den i hvert fall har overlevd denne vinteren, så jeg håper den trives. Bildene viser hvilke flotte planter det er.

Rhododendron schlippenbachii

Ennå en art jeg er meget glad i, er *Rhododendron schlippenbachii*. Den kommer fra Koreas østkyst, hvor den ble oppdaget i 1854. Det er en flott plante som blomstrer samtidig med at løvet springer ut. Løvet, som kan ligne litt på eikeløv, har et litt rødlig eller bronseaktig skjær i løvsprett, og om høsten får det flotte oransjegule til bronserøde farger. Blomstene er helt enkle og ganske store med nydelig sartrosa farge, men blomsterfargen kan også variere en god del. Jeg har to planter, den ene har meget fin rosa farge (bildet), men blomstrer ikke særlig mye, mens den andre er mye mer blek i fargen, men mer riktblomstrende, og hele planten har dessuten en penere vekstform. Dette er en art som jeg sterkt vil anbefale!

En av hybridene som alltid har vært på min liste over "må ha"-planter er *Rhododendron* 'Irene Koster', som er en krysning fra ca. 1900. Det er en meget smukk plante med fantastiske blomster som er noen av de azaleablomstene som dufter aller mest. Jeg har måttet kjøpe et par planter før jeg fikk en som ville hos meg, men nå er det en stor og fin plante som jeg synes skulle være mye mer plantet.

Rhododendron **'Irene Koster'**

Rhododendron **'Jolie Madame'**

Den aller største av mine azalea-hybrider er *Rhododendron* 'Jolie Madame', en nydelig plante med mørkrosa blomster med en herlig duft. Å være i vår lille hage en varm vårettermiddag/-kveld er en herlig opplevelse med deilige dufter. Den har en meget flott, utbredt vekstform og er svært vekstvillig. Jeg har flere ganger beskåret min plante, og i tillegg setter den opp en masse nye skudd, som vi har kunnet lage nye planter av til å glede hagevenner med.

Rhododendron nakaharae **'Gaity'**

Rhododendron atlanticum

Rhododendron nakaharae 'Gaity' er en av mine rhododendroner som representerer de eviggrønne azaleaer. Selve arten kommer fra Taiwan og er en krypende, knapt 30 cm høy plante. Det er veldig fint å plante den ved en stein som den kan henge ut over. Bladene ser litt triste ut på våren, men ganske raskt kommer det liv i dem. Min hybrid, 'Gaity', er en nydelig plante som har vakre, nesten gammelrosa mot mursteinrøde blomster. Jeg fikk min plante av Sonja og Jørn Dannesboe i 2003. Da var den bitteliten, men den har vokst godt, og jeg har faktisk måtte beskjære den noen ganger. Men det viser at det også går an å prøve seg med disse eviggrønne azaleaene. Jeg har også flere arter fra denne underslekten, men de er så nye at de ennå ikke har blomstret, det er for eksempel *Rhododendron mucronatum*, *Rhododendron yedoense* og *Rhododendron yedoense* var. *poukhanense*.

Fra Nord-Amerika kommer også *Rhododendron atlanticum*, som er en robust plante med nydelig vekst og fin blomstring. Blomstene kan også her variere i fargen, jeg har to planter, da den første jeg kjøpte hadde nesten hvite blomster. Men da jeg kom over en plante i blomst og så at den var mer rosa, ja så måtte den bare med hjem. Min erfaring så langt med *Rhododendron atlanticum* er at det også er en virkelig god plante å satse på!

Den siste azaleaen jeg vil skrive om i denne omgangen, er *Rhododendron quinquefolium.* Det er virkelig en av perlene – Jens og jeg så den første gang i Danmark hos Svend Aage Askjær. Han har en meget fin planteskole, Hvidbjerg planteskole ved Skive, og i tillegg en meget flott hage (park) som man kan vandre rundt i til glede og inspirasjon, det er en utrolig opplevelse. Vi fikk kjøpt en liten plante av Askjær, men den strøk med første vinteren her. Siden har vi skaffet oss en ny, og den har nå tre vintre på seg og er like frisk. Planten har flere litt spesielle trekk, *quinque* betyr fem, og det viser til at bladene sitter i grupper på fem. De er friskt grønne med rødbrune kanter, og dens regelmessige gaffelforgrenede vekstform gir den en nesten pagodeaktig oppbygging. Blomstene er hvite, åpne klokker, bare et syn – gleder meg virkelig til min plante kommer med blomster. *Rhododendron quinquefolium* kommer fra fjellene i det nordlige Honshu i Japan i områder med barskog. Dette er nok ikke den letteste planten å komme over, men jeg synes virkelig det er en plante å jakte på! Og når det gjelder "plantejakt", så er det også verdt å jakte på *Rhododendron pentaphyllum* som en en meget nær slektning av *Rhododendron quinquefolium*, men med rosa blomster – utenom blomstringen er disse to plantene nærmest umulige å se forskjellen på, *penta* betyr også fem.

Rhododendron quinquefolium

Som alltid synes jeg det er svært å si at dette eller den er den fineste, men skal jeg sette opp noen flere av mine favoritter som jeg har i hagen, må det bli: *Rhododendron albrechtii, Rhododendron kiusianum, Rhododendron luteum, Rhododendron* 'Millenium', *Rhododendron* 'Soir de Paris' og *Rhododendron* 'Satan'. Men det finnes mengder av arter og ennå flere hybrider, så det er bare å gå i litteraturen og finne frem til sine egne favoritter

– lykke til !

Nyvekst på *Rhododendron*

- ”Den andre blomstring"

Tekst: Jan Valle og Jan Rune Hesjedal

Denne artikkelen er et samarbeid mellom Jan Valle og Jan Rune Hesjedal.
Vi ønsker å sette litt ekstra fokus på bladverk og flott nyvekst i rhododendronfamilien.

Det kan være en stor glede og inspirasjon å følge med på nyveksten til rhodondendron etter at blomstringstiden er over. Det er nok villarter som gjennom evolusjon i tusener av år, har kommet fram til at de vil pynte seg litt, sikkert av gode grunner, selv om tiden for humler og bier er over.

Noen arter har et hvitt voksaktig belegg på oversiden av de nye bladene. Belegget forsvinner gjerne i løpet av vinteren, men enkelte arter, som for eksempel *R. pachysanthum,* holder på belegget gjennom hele året. Dette gjør disse gråhvite plantene særlig dekorative, da de utgjør en fin kontrast mot det normalt grønne bladverket blant øvrige planter. Engelskmennene kaller belegget for ”bloom”. Danskene kaller det for bladvoks, og det er et bedre navn også på norsk.

Noen av de beste:

R. pachysanthum er kanskje en av de aller største favorittene. Dette fordi den i tillegg til sitt vakre bladverk og fantastiske nyvekst, har en rik og vakker blomstring. Den er godt herdig, liker å stå lysåpent og tåler en del vind. Tilveksten varierer fra lys kanelfarget til gråhvit, det samme gjør indumentet på bladenes underside. Ingen hage bør være denne planten foruten. Mange planter har hvit bladvoks på oversiden av bladene. Har du mulighet for å velge blant flere frøplanter, bør du velge den som har mest voks på bladene. Blir tett og middels høy, ca 1m etter 15 år.

R. pachysanthum. Foto: Jan Rune Hesjedal.

R. wiltonii. Foto: Jan Rune Hesjedal.

R. wiltonii utmerker seg med at den er en lav og tett voksende, godt herdig plante. Mørk grønt bladverk med litt bølget bladflate. Høyde og bredde, ca 1 x 1 m etter 10 år. Den har en gråhvit tilvekst som står loddrett opp som små talglys. Bør plantes lyst, og kan stå både på nord- og sørsiden av hagen. På undersiden av bladverk og skudd, er der et tynt hvitt indument.

R. wasonii. Foto: Jan Rune Hesjedal.

R. wasonii har et særdeles velforma bladverk med en gråhvit nyvekst og en kanelfarget underside på bladene. Er godt herdig og vokser litt mer i bredden enn i høyden. En tett fin busk om den plantes lyst. Tåler mye vind og sol. 1m høy og 2m vid etter 15 år.

R. tsariense har mindre blad enn de to forannevnte, men med samme gråhvite tilvekst. Enkelte varianter har et brunlig skjær i de nye skudda, men dette forsvinner når bladene er utvokst. Tykt kanelbrunt indument på undersiden av bladverket. Tett forgreinet, litt opprett, men under 1m etter 10 år. Godt herdig.

R. tsariense. Foto: Jan Rune Hesjedal.

R. bureavii. Foto: Jan Rune Hesjedal.

R. bureavii er trolig en av de aller beste bladplantene. Nye skudd har en gråbrun farge som går over til lyst grått før de gradvis endres til et mørkt grønt bladverk med et tykt kanelfarget indument, som også dekker stammen på den nye tilveksten. Blir over middels høy og kan gjerne plantes som en solitærbusk, slik at den står fritt og åpent, ca 2 x 2m etter 15 år. Tåler begrenset med vind.

R. williamsianum (75850 AM) er en lavtvoksende til nesten krypende plante der den står på nordvestsiden av min hage. Nyveksten er kobberfarget og kommer på samme tid som blomstringen. Den er godt herdig og blir en tett tueformet plante når den får nok lys. Dette er en frisk og sunn plante som ikke viser noen tegn til soppsykdom, noe som er svært vanlig blant de mange hybrider som er laget av denne arten. Jeg plantet to små stiklingsplanter side om side i 2001. I dag er de vokst sammen til en plante som er 0,5m høy og 1,8m bred.

R. williamsianum. Foto: Jan Rune Hesjedal.

R. argipeplum. Foto: Jan Valle.

R. argipeplum (tidligere *R. smitii)*. Ganske lik *R. barbatum*. Nyveksten er flott med rødbrun fargesjattering, en fin kontrast til grønne omgivelser. H3 - H4.

***R. cyanocarpum*.** Nokså opprettvoksende busk med blågrønt bladverk. Lyse purpur-rosa blomster tidlig i april. Planten har en lysende grønn nyvekst med lysegule knoppskjell oppover stilken. H4.

R. cyanocarpum. Foto: Jan Valle.

R. erosum. Foto: Jan Valle.

R. erosum er en fin busk med ovale mattgrønne blad, 10-12 cm lange. Tynt gråbrunt indument med tydelige nerver som vises godt også på oversiden. Nyveksten er dekorativ med en rødbrun farge på bladene, og stengel med lyse knoppskjell. H3 - H4.

R. pachytrichum har en opprettvoksende form, med friske, grønne ovale blad. Vel en meter etter 10 år. Blomstrer med hvite klokker i april. Hardfør H4. Nyveksten merker seg ut med hvite skjegglignende hår på den rødbrune stengelen.

R. pachytrichum. Foto: Jan Valle.

***R. thomsonii* ssp. *thomsonii*.** Lurte litt på om denne skulle være med her, da nyveksten kanskje ikke er så spesiell. Men med de lysegrønne bladene på toppen av de fine buede rødlige knoppskjellene og de flotte frøkapslene, tar jeg den med. Den blomstrer med røde klokker i mai.

R. thomsonii med frøkapsler. Foto: Jan Valle.

R. thomsonii med knoppskjell. Foto: Jan Valle.

Blad og nyvekst er rhododendronplantene sin aller vakreste side. Blomsten er et ekstra pluss i et par uker, mens vekstform, blad og nyvekst skal gi hagen et godt uttrykk resten av året. I denne artikkelen har vi tatt med noen aktuelle planter, men der finnes mange flere.

Blant annet har mange av de bladfellende rhododendronene flotte høstfarger, i tillegg blomstrer de litt senere enn de vintergrønne, og forlenger blomstringen inn i juni/juli.

Siste sjanse!

Siste sjanse for å delta på blomsterturen til Rhododendron-paradiset i Arunachal i Himalayaregionen helt nordøst i India grensende til Tibet.

Opplysninger om turen med avreise 8. mai 2012 ”Naganitrek” i West Kameng på www.spektrum-reiser.no.

Påmelding innen 1. desember 2011 til maria@spektrum-reiser.no eller på **tlf. 4060 5657.**

Påsketur til Wales 2011

Tekst og foto: Sunniva Monstad

Typisk walisisk landskap

Påskeferien 2011 møttes rundt 40 spente hageinteresserte fra forskjellige steder i Norge på flyplassen utenfor London. Vi skulle videre til Wales og bo der resten av uken. Alle hadde forskjellige forhåpninger til turen, noen gledet seg mest til å se Wales' velkjente slott og bygninger, noen håpet å få se mange nye arter, og se velkjente og mindre kjente hager og arboreter rundt om i Wales. Men det vi alle hadde til felles var at vi var innstilt på at det skulle bli en fin og minnerik tur – noe det absolutt ble!

Hotellet vi bodde lengst på het Sportsman, og det var en del spørsmål rundt hvorfor hotellet hadde fått nettopp dette navnet. Dette fikk vi svar på da vi ankom hotellet. Det var nemlig ingen heiser, slik at man selv måtte bære bagasjen opp på hotellrommene. Sporty blomsterfolk på tur!

På dette hotellet var det også slik at man bestilte middag samtidig som frokosten, og dette skapte mye rot, en del latter, men mest frustrasjon hos kelnerne. Jeg er ikke sikker på om noen av oss til slutt forsto systemet deres, eller om de egentlig forsto det helt selv. Etter en lang dag i forskjellige hager og steder, med nye opplevelser, er det ikke lett for en gjeng med gjennomsnittsalder på 50-60 år å huske hva en bestilte til middag samme morgen. Den siste dagen ga de opp systemet, som vi andre mer eller mindre hadde gitt opp første dagen.

Den nest siste dagen kunne man selv bestemme om man skulle i to hager, eller shoppe i Cardiff. Jeg valgte shopping, som ikke kom som et stort sjokk på de fleste. Men jeg hørte i ettertid at en av hagene var en av de beste i løpet av turen, typisk. På de lange, men ålreite bussturene ble det fyrt i gang et

par grove vitser jevnlig, og jeg hørte at folk dro ekstra til og høynet aldersgrensen på vitsene den dagen jeg ikke var der.

Det var mange som syntes det var stas at jeg, en 16-årig jente, ble med på en rododendrontur, og jeg må innrømme at jeg syntes det var ganske stas selv. Men selv om jeg er 16, klarte jeg likevel ikke å dra ned gjennomsnittsalderen slik at den ble under 50 år. Det var hele 65 år mellom meg, den yngste turdeltakeren, og den eldste på 81 år. Og selv om de fleste jeg pleier å mingle med ikke er rundt 30 år eldre enn meg, var det ikke noe problem å føle seg velkommen i det hele tatt på denne turen, med denne gruppa.

Men det var ikke bare turdeltakerne som var med på å gjøre turen super, det er en person jeg tror vi alle likte og som klarte å dra frem et glis på de trøtte ansiktene våres på bussturene tidlig på morgenene – nemlig bussjåføren. Han kom med morsomme fakta gjennom hele turen, og fortalte historiske ting om landet Wales, som også var hans lidenskap.

Vi så og opplevde mye forskjellig i løpet av turen, vi så store arboreter, mange forskjellige plantearter, vi så kjente slott og bygninger, og ikke minst utallige mange sauer. Før turen så jeg mer eller mindre på rododendron som kun en pen busk med blomster i forskjellige farger. Men etter en uke i Wales, så opplevde vi alle rododendron som noe mye mer. Jeg har oppdaget hvor spennende og lærerikt "bare en plante" kan være. Det var rart å sammenligne rododendronen på 1 meter i hagen vår, med rododendronen i Wales som

raget mange meter over hodene på oss.
Jeg må innrømme at jeg var litt bekymret for at det kun kom til å være snakk om blomster, det var jo tross alt en rododendrontur. Men selv om jeg ikke er så hageinteressert, i hvert fall var jeg det ikke før turen, så fikk jeg som de fleste andre en opplevelse som sent vil bli glemt. For å sitere meg selv fra min tidligere

uttalelse i løpet av uken så "ble ikke turen så ille som forventet", snarere tvert imot. Alt i alt var det en veldig flott tur, som jeg tror de fleste av oss kunne tenke oss å gjenta.

Rhododendronturisme i Tirol

Tekst og foto: Ole Jonny Larsen

Rhododendron ferrugineum på ca 2050 m i Stubeital, Tirol.

Etter mange år med Syden-turer, fant kona og jeg i år ut at vi ville gjøre noe annet i ferien. Valget falt på Tirol i Østerrike, fra min side med et håp om å få sett en *Rhododendron* eller to i naturen. Det ble full klaff og vel så det.

Vi valgte ganske på måfå å dra til den lille landsbyen Neustift i Stubeital, en dal som løper opp mot sør fra Innsbruck. Stedet er nydelig, husa er så klassisk tirolske at de nesten er klisjéer, og damene som serverer går med utringete kjoler med puffermer, akkurat som i brosjyrene. Servicen er upåklagelig og det er rent og ryddig overalt. Fra dalbunnen går det gondolbaner opp til 1800 - 2000 meter. Noen steder går det baner i flere trinn så en kan komme enda høyere. Det er selvsagt mye mindre strevsomt å gå fjellturer når en kan begynne på en høyde som gjerne er målet her hjemme!

Det ble mange flotte fjellturer i en natur som er ulik vår egen. Skarpe tinder er vestlendinger vant med, men fjellbeitene ligger høyere, tregrensa er opp mot 2000 meter og fjella er ofte over 3000 meter. Et av de største ønskene jeg hadde for turen fikk jeg oppfylt, nemlig å se alpesteinbukken i vill tilstand, et spennende dyr i geitefamilien. Dessverre fikk jeg ikke se hanner med store horn. Jeg fikk også kryssa av to nye arter i observasjonssamlinga av Europas fugler, alpekaie og snøfink. (Rhododendronfolk er ofte også fugletittere, Peter Cox er en av dem og har som kjent kalt opp mange lepidote hybrider etter fuglearter.)

Rhododendronarter

Men det var *Rhododendron* jeg var mest ute etter å få se. Jeg var skeptisk til at de ennå ville være i blomst så seint som andre uke i juli, men det var ingen grunn til bekymring. Jeg fant begge artene som vokser i Alpene allerede første dagen. Alperose, *Rhododendron ferrugineum*, møtte oss straks vi gikk av gondolbanen, og tyrolalperose, *Rhododendron hirsutum*, fant jeg litt senere samme dag. De vokser i samme område, noen ganger i sammen, men det virker som at de i hovedsak veksler på å dominere enkeltlokaliteter. De to artene er lette å skille. *R. ferrugineum* har brun underside på blada og ingen hår langs bladkanten mens *R. hirsutum* har grønn bladunderside og hårete bladkant. Med litt øvelse lærer en dette fort. Begge artene var ennå i full blomst og noen planter var også i knopp, særlig på litt nordvendte lokaliteter, men i full sol var de delvis ferdigblomstret. Jeg tror likevel at en vil kunne oppleve blomstring i det meste av juli, særlig høyt oppe. Disse artene blomstrer også seint i hagene her hjemme.

En stor plante av *Rhododendron hirsutum*.

Hybrider

Rhododendron ferrugineum og *Rhododendron hirsutum* vokser som nevnt tett sammen, og de hybridiserer (krysser) da også med hverandre. Denne naturhybriden har fra gammelt av navnet *Rhododendron* x *intermedium.* I dag får ikke slike planter egne vitenskapeli-

Rhododendron x intermedium, hybrid mellom de to artene *R. ferrugineum* og *R. hirsutum*. Se beskrivelse av kjennetegn i teksten.

ge navn, de omtales heller som et (antatt) kryss mellom *Rhododendron A* og *Rhododendron B*. I utgangspunktet krysser ren art med ren art og en får en såkalt primærhybrid. Disse kan i følge litteraturen så krysse med rene arter igjen, og slektskapet blir mer komplisert. Dette skjer også blant alpeartene. Jeg fant en åpenbar hybrid. Den var lett å kjenne på at den ikke hadde hår langs bladkanten (som *R. hirsutum*) og ikke brun underside på blada (som *R. ferrugineum*). Den hadde altså lånt klare kjennetegn fra begge arter.

Blomsterfarger

Plantene av *Rhododendron ferrugineum* hadde stort sett blomster i samme rosarøde farge. Når det gjaldt den andre arten var det større variasjon. Jeg har to former av *R. hirsutum* i hagen hjemme, den hvitblomstrende (tidligere kalt *Rhododendron hirsutum* var. *albiflorum,* i dag gjerne bare omtalt som hvitblomstrende *R. hirsutum*), og en med gammelrosa blomster. Jeg trodde før turen til Tirol at dette var den vanligste fargen, men det viste seg ikke å stemme. De fleste plantene var klart mer rødrosa enn min egen utgave av arten. Jeg lette selvsagt etter hvitblomtrende planter av begge arter, men det fant jeg ikke. De er da også beskrevet som sjeldne. Men blant plantene av *R. hirsutum* var det ganske stor variasjon, fra lys rosa og over til mørk rød-rosa.

Frø

Det er fullt mulig å samle frø i juli måned. Det er da forrige års frø en samler. De gamle frøhusa henger igjen på plantene, og det er alltid litt frø igjen. Metoden går ut på at en samler mange frøhus. En må passe på at disse er tørre. I mitt tilfelle ble de samlet i papirposer som ble lagt åpne til lufting på hotellrommet da de var ganske tørre i utgangspunktet. Hadde det vært regn på innsamlingstidspunktet, måtte jeg ha lagt frøhusa ut på papirark eller tallerkner. Vel hjemme ble frøhusa renset. Jeg har kjøpt fem ulike sikter og tesiler, og disse brukes til frørensing. Først siktes hele innsamlingsmengden i en stor sikt over en kvit tallerken. Da drysser gjerne en del frø ut. Så knuses frøhusa forsiktig og prosessen gjentas. En får etter hvert en del frø blanda med rester av frøhus. Det gjelder å skille dette fra slik at man sitter igjen med reinest mulig frø. Jeg bruker to hvite tallerkner og tømmer fram og tilbake til støv og frøhusrester er skilt ut, nesten som gammeldags gullvasking! Frøhusrestene har en tendens til å få muggsopp straks de kommer på fuktig jord, og det kan ødelegge hele spireprosjektet. Om en samler frø i ulike høyder bør de ideelt deles i ulike poser. Teoretisk skal plantene som vokser høyest oppe ha størst herdighet. Alternativt velger en en lettere løsning og skriver at de er samla fra f.eks 2000 - 2100 meter.

Fargevarianter innen *R. hirsutum*.

Sykdommer

Det er tillatt å ta med frø hjem til Norge, og det er heller ikke noe kriminelt ved å samle fjorårets frø fra arter som finnes i store mengder i naturen. Det en derimot ikke bør gjøre er å ta med levende planter. For det første er det forbudt å innføre planter til Norge uten sunnhetssertifikat. Videre er østerrikerne redd for naturen sin, noe ulike skilt stadig minner oss på. Det ville ikke være populært om turister begynte å spa opp planter, trolig er det rett og slett kriminelt.

Rhododendron ferrugineum med soppinfeksjon under blada.

Men det er også en annen grunn til å la det være. Så å si samtlige planter jeg undersøkte hadde nemlig en sykdom. Den viste seg som oransje flekker under blada og er trolig en form for rustsopp. En slik plante (eller stikling!) innført i min hage ville trolig raskt smitte alle tilgjengelige arter med samme sykdom. Nå så ikke denne sykdommen ut til å hindre plantenes trivsel og blomstring, men en aner jo ikke hvordan andre arter ville reagere. Tross alt må plantene i Tirol ha vent seg til denne soppsykdommen i generasjoner og har derfor en viss motstandskraft.

Rhododendronturisme

Rhododendronturisme er et ord jeg mener å ha funnet på selv. Det finnes to varianter av denne aktiviteten. Den ene er å besøke hager og store samlinger. Den andre er å dra ut i naturen. I Norge er det ikke lett, da de to artene vi har ikke vokser sammen og kan være vanskelige å finne. I Sveits og Østerrike er det langt enklere både å nå opp til plantene og å finne dem. Dessuten får en en hyggelig ferie i et vakkert land med på kjøpet. For min del også nye planter i samlinga. Frø fra Tirol ble sådd den 1. september. Nå er det bare å vente...

Rhododendron hirsutum slik den vokser langs stiene.

Planteimport fra Skottland 2012

DnR vil igjen prøve på planteimport fra **Glendoick Gardens** i Skottland. Denne gangen vil vi prøve å få plantene sendt direkte til Flesland. Dette vil medføre raskere leveringstid og bedre kvalitet.

Medlemmene betaler en pris som tilsvarer faktiske utgifter + 10% påslag for å dekke administrasjonsutgifter for DnR.

Du kan finne oversikten over tigjengelige planter på nettet, adresse www.glendoick.com/ – der kan du også bestille katalogen deres.

For at vi skal kunne få mest mulig av det vi bestiller, settes bestillingsfristen til **1. desember 2011.**
Levering antas å skje rundt 1. april 2012.

Bestillingen sendes til:

Harald Kårtveit, Vestsidevegen 796, 5363 Ågotnes
eller på mail: haraldkartveit@hotmail.com

GIMLE PLANTESKULE

Stort utval i planter for hagen

Spesialområde:
Rhododendron og surjordsplanter

Kontaktinformasjon:
Gimle Planteskule
Vikøy,
5600 Norheimsund

Tlf.: 56 55 04 80
Faks: 56 55 04 87
gimle@vestplant.no
www.vestplant.no

Ny rhododendronbok!

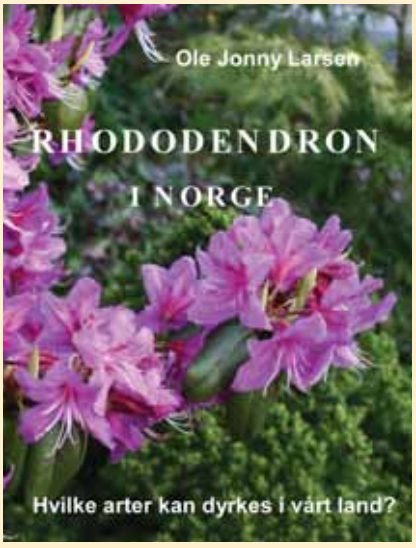

Ole Jonny Larsen

Rhododendron i Norge

Hvilke arter kan dyrkes i vårt land?

Omtale av mer enn 400 arter med bilder av alle.
Informasjon om dyrking, innkjøp, sykdommer, formering, foreninger, Rhododendronbøker, systematikk og historie.

Pris: 300 kr + porto

Bestilling: olejonnylarsen@hotmail.com
eller direkte fra forlaget: http://www.licentia.no/

LicentiaForlag

Artssamling

- av *Rhododendron* i Rogaland Arboret

Tekst og foto: Reidar Vigrestad

Som vi tidligere har omtalt, har Rhododendron Sør-Vest fra etableringen for 3 år siden hatt planer om en egen artssamling av *Rhododendron* i samarbeid med Rogaland Arboret. Nå er planene endelig blitt en realitet.

Vi fikk tilbud om planter fra en dansk samling, men har hatt problemer med importtillatelse fra Mattilsynet, idet plantene var fra ikke kommersielt registrert leverandør. Samlingen tilhører Ruddi Perriard. Han har hentet originalmateriale fra utallige ekspedisjoner, vesentlig fra land i Himalaya-regionen. Samlingen begynner nå å bli så velvokst og tar så mye plass at han tilbød oss å hente ut planter til vår samling.

Daglig leder ved Rogaland Arboret, John Ivar Lima, i godt driv på feltet. *Rh. rex* **ssp.** *fictolacteum* **i bakgrunnen.**

Han har tidligere levert planter til rhododendronavdelingen i Botanisk Have i København, til Göteborg og til flere andre samlinger, og har vært ansvarlig for rhododendronavdelingen i Botanisk Have i København gjennom etableringen. Ruddi er entusiastisk frøsamler og har levert frø til bl.a. The American Rhododendron Society. Han har forsket på rhododendronsystematikk gjennom stipend fra Det danske kulturdepartement, og var en viktig bidragsyter til Edinburgh-systemet som benyttes av norske arboret.

I sommer fikk vi endelig dispensasjon samt det nødvendige sunnhetssertifikat. I uke 31-32 plasserte fire av styremedlemmene seg i to store varebiler og tilhenger og satte kursen mot København. Etter å ha krysset Skagerak, og en lang kjøretur gjennom Danmark, ble vi hjertelig mottatt med ypperste danske gjestfrihet med tilsvarende overdådig servering av Esther og Ruddi Perriard. Vi gikk deretter løs med spade og spett i hagen. Ruddi hadde allerede spadd opp en hel del store planter som vi fikk buksert på plass i bilene. De største var på 2-3 meter. Vi fikk plass til 30 planter fra 1 meter og oppover, 6-7 stk på opptil 3 meter.

De vi fikk med oss i denne omgangen var bl.a. 15 stk. fra underseksjonen Taliensia. Bl.a. flere *R. roxieanum*, *alutaceum* var. *iodes* og var. *russotinctum*, *agapnip-hum* var. *flavorufum* med flere. Vi fikk også med planter fra underseksjonene Neriiflora, Thomsonia, Maculifera, Falconera m.fl., og noen lepidote arter som vi planter i eget felt.

Vi fikk også tid til å besøke anlegget til Henning Andersen i nærheten av Skjællands Odde. Han har plantet til ca 30 daa som han fikk skilt ut da han solgte gården sin. Størstedelen av plantene er *Rhododendron*, vesentlig arter. Anlegget er et syn, så et besøk dit anbefales. Hyggelige folk.

Full aktivitet med plassering av artene i feltet.

Plantingen er i gang.

Plantetransporten kom vel hjem, og ble midlertidig plassert i Arboretet for inspeksjon av Mattilsynet. De kom umiddelbart, og hadde ingen merknad. Plantene er blitt stelt etter alle kunstens regler, så de har ingen men eller lyte.
Vi har hatt svært god hjelp av personalet og ledelsen i Arboretet. De har ryddet vegetasjon så forholdene er bort imot ideelle. Ved plantingen har de stilt personell, maskiner og kvitmose (*Sphagnum)* til rådighet, og har lagt godt til rette.
Plasseringen i terrenget var en utfordring. Med god hjelp og råd fra Ole Jonny Larsen og professor Per M. Jørgensen, har vi fått plassert artene, og med plass for utvidelse innen hver seksjon. Foreløpig har vi fått disponere ca 5 dekar i Arboretet med mulighet til utvidelse.

Ambisjonen er å utvide samlingen etter hvert som vi kan skaffe godt dokumentert villinnsamlet plantemateriale. Det vil også være en økonomisk utfordring.

Den norske Rhododendronforening avd. Sør-Vest sammen med Rogaland Arboret, som har stilt areal til disposisjon, har oppgaven med å skjøtte og videreutvikle området.

Vi har brukt det meste av våre ressurser i denne omgangen, så videre planting må trekkes noe i langdrag. Vi arbeider med muligheter for sponsor slik at vi kan forsere videre planting. I første omgang forsøker vi å bygge videre på de seksjonene som allerede er plantet. Vi har mottatt tilskudd fra Den norske Rhododendronforening, og takker hjertelig!

Rh. succothii **med den typiske brune barken på stammen.**

Rh. lacteum.

Rh. aganniphum **var.** *flavorufum.*

Ruddi Perriard og Torstein Borg (bak) samler frø fra *Rh. calostrotum* **i Zibenshan Pass i 2008.**

Årsmøtehelg på Bryne

20. – 22. mai 2011

Tekst: Olaf Hammersland

Denne gangen var det vår lokalavdeling Sør-Vest som var vertskap for årsmøtet i Den norske Rhododendronforening. Styret i lokalavdelingen hadde lagt opp til et begivenhetsrikt program for alle deltakerne med følge, fra fredag kveld, lørdag og søndag.
De fleste tilreisende bodde på Jæren Hotell i sentrum av Bryne. Hotellet hadde gode fasiliteter med god mat.

Fredag kveld inviterte Tone Fosse Ulvøy til sosialt samvær med grilling i sin flotte hage i Sandnes. Eiendommen het Håbet og var svært innholdsrik med et stort og variert utvalg av planter. Blant annet et stort utvalg av rhodoer.

Tone Fosse Ulvøys hage. Foto: Terhi Pousi.

Værgudene var dessverre ikke helt med oss på tross av at hagen lå i et strøk med mange geistlige navn så som Bispeveien, Prost Ottesens vei og Kapellanveien. Tross regnet fikk vi en fantastisk kveld med god mat og drikke. En stor takk til vertskapet fra alle de 36 deltakerne.

Lørdag våknet vi til atskillig bedre vær, sannsynligvis hadde værgudene hørt vår vrede fra kvelden før.
Først var det årsmøte i Bryne Mølle. Alle bordene var pyntet med rhododendron i mange forskjellige farger. Til lunsj fikk vi deilig kyllingsuppe med rundstykker og hjemmelaget saft laget av Olga.

Etter lunsj hadde vi en guidet tur gjennom Fritz Røedparken med Oddbjørn Fosse som utmerket guide. Fritz Røed, født på Bryne 15. august 1928, var en av Norges mest kjente billedhuggere. Parken inneholder 10 skulpturer med stor spennvidde i stil og størrelse. Her er humor, alvor, lek og ettertanke. Livsglede i det enkle og det kraftfulle, og stort rom for dine egne meninger og tolkninger. Skulpturene lever sammen med parken, med lyset, været og årstidende og er en unik attraksjon hver eneste dag.

Skulptur i Fritz Røed-parken. Foto: Terhi Pousi.

Oddbjørn Fosse tok oss videre med opp i Brynes høyeste hus på 19. etasjer. Her fikk vi en fantastisk fin utsikt over Bryne og store deler av Jæren.

Videre gikk turen til "Fosse's Rhododendronhage", der gikk handelen livlig til gunstige priser. Kaffe ble servert med deilige kaker til.
Her var vi så heldig å komme inn i hagen til Gunnleif Edland, som lå like ved. Hagen var på 500 m2 og var så tett beplantet at vi bare kunne gå inn fem og fem om gangen. Den var beplantet med et stort og variert utvalg av rhododendroner og andre planteslag. Beplantingen var utrolig flott komponert i form og farger. En stor opplevelse for alle.

Velkommen til Gunnleif Edlands hage.
Foto: Kirsten Marie Storheim.

Gunnleif Edland i sitt vakre hageanlegg.
Foto: Kirsten Marie Storheim.

Om kvelden var det årsmøtefest i Bryne Mølle med stort og rikholdig koldtbord. Her var det musikalsk underholdning fra Bryne kulturskole og opplesing av stubber. Disse ble morsomt fremført av pensjonert lærer Trygve Hauge. Alt sammen ledet av en engasjert Oddbjørn Fosse.

Årsmøtefest i Bryne Mølle. Foto: Terhi Pousi.

Søndag dro vi med to minibusser, med Reidar Vigrestad og Oddbjørn Fosse som guider, først til Rogaland Arboretet. Været var bra og her ble vi tatt i mot av daglig leder John Ivar Lima. Han ga oss først en innføring i arboretets størrelse og innhold, så en vandring gjennom arboretet. Arboretet er på 700 mål med 5 dammer og 16 km med turstier og veier. Arboretet er bygget opp med diverse temafelt, blant annet hadde arboretet et felt med hele 70 lønnesorter. De satset spesielt på samarbeid med skoler og lignende, under mottoet undervisning, forskning, rekreasjon og bevaring. Arboretet har 5,5 årsverk og ca 100.000 besøkende pr. år.

Omvisning i Rogaland Arboret. Foto: Terhi Pousi.

Videre gikk turen til Garborgheimen der Arne Garborg ble født 25. februar 1851.
Her vokste han opp med fem brødre og tre søstre. Hans opprinnelige navn var Aadne Eivindson Garborg. Aadne var fra gammelt av skrivemåte for Arne som er en sørvestnorsk variant. Han byttet fornavn til Arne etter studenteksamen på Heltberg i 1875.
Arne Garborg var en av Norges største og viktigste diktere. Hans mest kjente verk er Haugtussa fra 1895. Samlingen blir regnet som en av grunnsteinene i nynorsk lyrikk på godt og vondt. Edvard Grieg satte tone til mange av diktene i samlingen.

Etter det var vi oppom Knudaheio, Arne Garborgs sommerstove, bygget i 1898/1899.
Her var han hver sommer i tilnærmelsesvis 24 år. Her skrev han noen av sine berømte *Knudaheibrev*.
Jeg har lyst til å sitere det ene brevet:

Garborg om framtida

"Rikt er landet og rikare vært det. Det er lite å syte for at her er mykje å gjera; tidi ligg for oss, og makta vår kjem att. Smått om senn vaknar folket".
Arne Garborg døde 14. januar 1924. Han ligger begravd på Knudaheio sammen med Hulda Garborg, med sitt opprinnelige navn på steinen.

Så kom regnet denne dagen. Deretter gikk turen videre over Høg-Jæren der vi fikk se en storstilt utbygging av vindmøller.

Herfra gikk turen til Vigrestad gård. Her ble vi tatt i mot av Guri Vigrestad med hjemmebakst og kaffe oppdekket i garasjen. Dette varmet godt i kalde kropper, for nå høljet det ned.

De fleste fikk her også se et flott hageanlegg, der Guri

Regntung dag i Reidar og Guri Vigrestads hage.
Foto: Kirsten Marie Storheim.

og Reidar har lagt ned et stort arbeid. Reidar hadde mange rhododendron til salgs, og salget gikk noenlunde bra etter værforholdene.

Tilbaketuren fra Vigrestad gikk over Låg-Jæren langs kysten. Vi hadde her en kort stopp utenfor det nye Miljøgartneriet. Gartneriet er på hele 70 mål, litt av en størrelse. Her fikk vi utdelt smaksprøver på noe av det de produserer, blant annet forskjellige tomater og diverse sorter paprika. Produktene var av høy kvalitet og smakte godt.

Herfra dro vi tilbake til hotellet for å hente bilene og ta avskjed med Sør-Vest. Takk til våre to utmerkede turledere denne dagen, Reidar og Oddbjørn, for en innholdsrik tur.

Vi takker vår lokalavdeling Sør-Vest for en opplevelsesrik og vel gjennomført årsmøtehelg med mange flotte kultur- og hageopplevelser.

Ta pennen fatt !

Vi vil gjerne ha stoff til neste nummer, så ta gjerne pennen fatt!
Både korte og lengre bidrag mottas med takk.

Hilsen
Redaksjonen

På siden

Rhododendron for begynnere

ved Lin Didriksen

Hagebesøk til Sotra

Denne gangen håper jeg å kunne glede dere med et hagebesøk i På siden. Paret vi skal besøke har unik interesse for, mengder av plass og gjennom de siste tredve år pleiet sin interesse med imponerende innsats, stadig voksende mangfold og kunnskap om rhododendron og andre spennende planter. Vi vil besøke Randi og Harald Kårtveit som bor på Kårtveit på Sotra.

God plass og mange planter

Foto: Marlen Foseid.

Hagen til Randi og Harald er en del av et gammelt vestlandsk småbruk med mye fjell og knauser. De har nok plass å boltre seg på, nesten 20 mål har de, og store deler er beplantet. Harald regner med at han nå har rundt 1000 rhododendron, men understreker at planteinteressen er mangfoldig i likhet med planteutvalget på anlegget. Det er godt å være to om en så stor hage. I sommerhalvåret driver og arbeider Harald i sin anleggsgartnerbedrift. Da er det Randi som gjør det meste av arbeidet med plantene. Harald trår til med plenklipp og større tak, ettersom han har tid til det. Men når sesongen er over kan Harald konsentrere seg om egen hage. Det er vanskelig å kalle dette for en hage, det ytre området er vel nærmest for en stor park å regne.

Utvikling av interessen

Harald Kårtveit plantet sin første rhododendron i 1980. Dette var en vanlig og gammel sort kalt *catawbiense* 'Grandiflorum'. Der ute i vest, nær havet, vokser det naturlig ikke stort annet enn lyng. Det var ikke vanlig å plante slikt som rhododendron, og paret syntes dette var en eksklusiv og staselig hageplante. Smaken for rhodoer ble senere utviklet da de (og særlig Harald) etter hvert oppdaget mangfoldet i denne

Foto: Marlen Foseid.

Foto: Marlen Foseid.

planteslekten, men paret har i dag et hageanlegg som også favner et stort utvalg i stauder, busker og trær.

Rundt selve huset har de gravd ut og beplantet en stor fjellknaus med ulike nivåer. Her har de anlagt en naturlig bekk, har tre små dammer med en nydelig bro og ulike sitteplasser der du kan beundre plantene langs de mange stier som tråkler seg gjennom en praktfull flora. Selv et yndig lysthus har kommet til her siste året. Når man vandrer opp langs den bratte skråningen, aner man smaken av kroppsslit og mange liter svette. Her er det på mange steder bare mulig å utvikle hage ved hjelp av kroppsarbeid.

Naturlig og behandlet stein

Harald er glad i steinarbeid og har selv satt opp murer og trapper i naturstein. Steinen som er brukt, er samlet inn lokalt. Rusler man bort fra huset, finner en et rikt mangfold av rhododendron, spennende trær og særlig ulike søyletrær. Til slutt havner man i et stort parkområde med sitt eget lille plante-Kapitol i den ene enden. Dette er en vakker beplantet kolle, som gir et flott utsyn over kulturparkområdet. Her har Harald bl.a. renskrapt et område med berggrunn og plantet rhodoer i naturlige fordypninger. Det rene berget gir en vakker og naturlig bakgrunn for de mange flotte plantene. Parken blir stadig utviklet og fornyet. Hver gang jeg har besøkt anlegget til Randi og Harald, har området bydd på stadig nye overraskelser. En del av området blir også brukt til juletredyrking. I vår klarte jeg å treffe godt på rhododendronblomstringen med et besøk. Å vandre langs disse stiene, er som å vandre i en drøm av farger og mangfold. Noen ganger står enkeltplanter sterkt fram, som den flotte 'Grace Seabrook', som stortrives litt bortgjemt bak en haug. Første gang jeg så den, gjorde den sterkt inntrykk på meg med sin rike blomstring, størrelse og rene farge og jeg brukte bildet av den som bakgrunn på min mobil i flere år.

Plantevalg

Tenk å ha så mye plass du ønsker, og så kunne beplante den helt etter eget hjerte. Harald forteller at han er særlig svak for storbladete rhododendroner nå. Jeg har sett en del av dem, nok til å forstå at de kan være en utfordring å få til. Kanskje denne utfordringen gjør det ekstra spennende? Når han skal velge planter til samlingen sin, studerer han plantekataloger, besøker andre sine hager og samlinger og drar til planteskoler og hagesentre. Ser han noe han vil ha, kjøper han det først og tenker deretter hvor det kan passe inn. En favorittplante som Harald tidligere har omtalt er 'Dora Amateis'. Denne berømmer han for sin årlige jevnt rike blomstring, med blomster på alle skudd. Randi framhever den vakre 'Lem's Monarch'.

Rh. **'Lem's Monach'. Foto: Randi Kårtveit.**

Harald anbefaler Glendoick i Skottland som et særlig spennende sted å kjøpe rhododendron fra. Er du virkelig på jakt etter godbiter, kan du slå deg sammen med andre i rhododendronforeningen om å bestille herfra, se side 19. Det har tidligere vært noen leveringsproblemer, men det håper han er et tilbakelagt stadium. Andre steder som Harald nevner med glede er Gimle Planteskule i Norheimsund og Sotra Hagesenter. Det finnes også ivrige rhodomane rundt i landet som formerer og dyrker egne planter. Noen av de ivrigste klarer også å skape nye arter ved kryssing. Et stort tålmodighetsarbeid som har min største respekt.

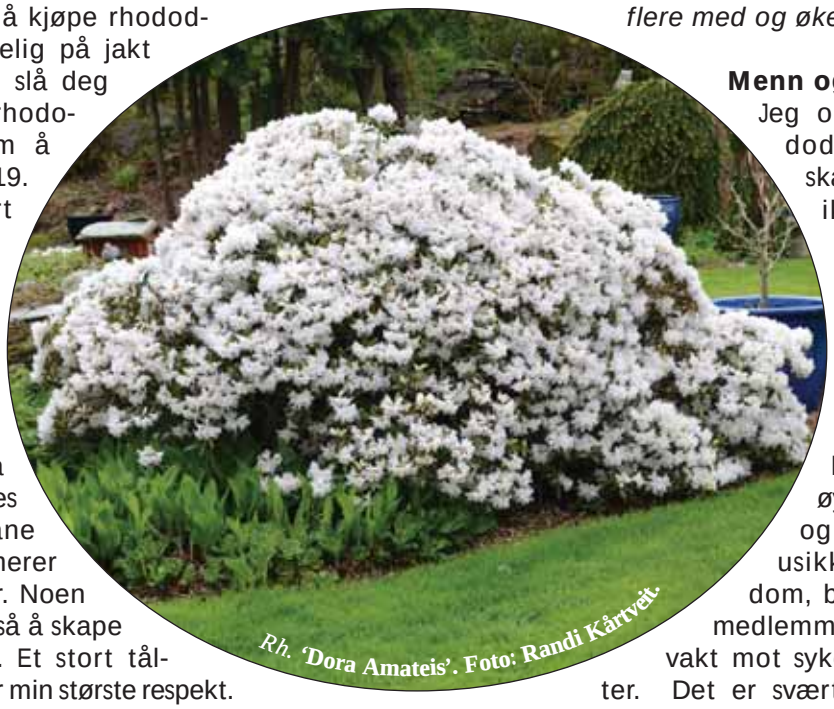

Rh. 'Dora Amateis'. Foto: Randi Kårtveit.

Sjefen

Harald Kårtveit er leder av styret i DnR. Han trives godt med dette arbeidet og ser det som en ære å inneha vervet. Han liker godt å reise som talsmann og en som fremmer foreningens sak. Medlemsbladet Lapprosen ser han som veldig viktig for å øke forståelse og kunnskap om rhododendron. Han håper å kunne delta på mange av de flotte fellesturene i inn- og utland. *"Samtidig så føler jeg at en skal ikke sitte for lenge som leder. Det er viktig å slippe nye impulser og ideer frem."*

Harald tenker at uten DnR som en egen forening i Norge, ville neppe utbredelsen av planten vært så stor som den er i dag. *"Målet er likevel å få stadig flere med og øke interessen ytterligere."*

Menn og rhododendron?

Jeg opplever at mange rhododendronsamlinger er skapt av menn. Harald har ikke reflektert over dette, men kommer likevel med et godt forslag til hvorfor. *"Det måtte jo være at den er lettstelt, og det er noe vi menn har sans for".* Han understreker også hvor viktig det er å holde øynene oppe for sykdom og skadeinsekter. Er man usikker og mistenker sykdom, bør man kontakte andre medlemmer. Vær hele tiden på vakt mot sykdommer og skadeinsekter. Det er svært viktig at enkelte sykdommer og skadeinsekter ikke sprer seg uhemmet!

Om jeg har klart å friste dere til et besøk i Harald og Randi sitt paradis, så kommer det en ypperlig anledning til å se den til våren. Da er det Rhodo Vest sin tur til å arrangere årsmøtehelg. Arrangementet blir en stor utfordring etter den vel gjennomførte helgen arrangert av Rhodo Sør-Vest i Bryne i år. Men som den ekte bergenser jeg er, kan jeg nesten uten blygsel si: Vi har så mye vakkert å by på her i Bergen, så sett av helgen den 4.-6. mai 2012 allerede nå.

Haralds beste tips for stell av rhododendron

Det viktigste er at rhododendron er en surjordsplante som liker luftig voksemedium. Bland gjerne inn bark, kompostert flisekutt, kvister og lignende i jorden. Dersom jordsmonnet er uegnet så lag gjerne opphøyde bed oppå jorden. Det er viktig at plantene trives og ser trivelige ut. Hva er vel mer stusselig enn en rhododendron i mistrivsel. Jan Rune, vår kjære redaktør, pleier å si "bladene er viktigst, blomstringen er en "bonus"! Dette er jeg helt enig i. Ellers så har jeg svært god erfaring med å gi plantene en toppdressing med BoGrønt sin plantejord. Denne jorden har pH mellom 5 og 6 og inneholder husdyrgjødsel (høns). Dette har gjerne hatt en bedre virkning enn ordinær gjødsling. Men her i vestlige kyststrøk, er gjerne jorden sur og andre må vurdere dette ut i fra det stedlige jordsmonn. Uansett så er toppdressing noe som plantene setter pris på. Denne plantejorden bruker jeg også til å blande inn i plantehullet.

Glimt fra året i Sør

Tekst: Audun Arne

Alt har gått som planlagt i år, og det er en glede å kunne presentere noen høydepunkter fra programmet. Vi har fått tradisjon på fire punkter som vi opplever er viktige for å utvikle miljø, felles inspirasjon og sosiale møteplasser.

Vintermøtet ble presentert i Lapprosen 2 dette året, med bekreftelse av at det er mer og mer populært for medlemmer å komme sammen til uforpliktende faglig og sosialt samvær.

Dugnad: Vi har etter hvert fast på programmet å stille opp hos medlemmer som ønsker hjelp i hagen.

I hagen til Anne Brit og Per Gonsholt Evensen.
Foto: Audun Arne.

Særlig er det morsomt å møte opp hos nye medlemmer og fullføre et planlagt prosjekt. Dette skjer normalt i løpet av april. I år besøkte et 10-talls "veteraner" Anne Brit og ektemann Per, som har en eiendom med mulighet for å bli en fantastisk rhodopark. De er blitt helfrelste rhodomane og er aktivt med på det som skjer i foreningen.

Tur: Vi har de siste 4 år hatt tur til Danmark i april/mai, med besøk i spennende hager og tilgang på fornyelser til egen hage. Alle turer ender med besøk hos Per Vestergaard i Hjørring. De som var med på turen til Tyskland/Danmark besøkte også hans hage. Han er ekspert på formering, og i år inviterte vi han til å komme til vårt høstmøte og hjelpe oss med diverse teknikker i formeringen. Det ville han gjerne.

Høsttreff lørdag 17. september kl. 11.oo: Dette treffet går vesentlig ut på stiklingsbytte, og konsentrasjon om å utvikle kunnskap om formering i alle varianter. Vi tilkaller fagfolk i den grad vi har økonomi til det, og i år kom altså Per Vestergaard fra Hjørring. Han foredro en foto-kavalkade over hva han gjør og hvilke materialer og hjelpemidler han benytter seg av. Deretter fikk vi praktisk innføring og øvelse. Per var godt forberedt med utstyr, og hadde klar og presis ledelse av en hektisk 20-talls forsamling med forventninger og fortløpende AHA-opplevelser. Vi hadde en del frøposer innhentet fra Jan Rune. Disse ble "rettferdig" fordelt til samarbeidende grupper, og strødd ut i Pers spesielle plastkopper med såmedium bestående av sphagnum og små lekakuler i forhold 1:4.

Per Vestergaard foreleser.
Foto: Kathrine Lyngstad.

Poding: Mye spenning og forventning knyttet seg i år til en nokså spesiell podingsteknikk. Vi hadde noen rotede 'Cunningham's White', men stakk og podet i samme operasjon for det meste. Vi hadde med masse friske skudd av 'Cunningham's White', og 'Gartendirektor Rieger'. Tidligere opplegg med poding har ikke gitt positive resultater. Nå vet vi at det er fordi vi har benyttet podevoks, noe som faktisk blir "helt galt" når det gjelder rhododendron. Per viste oss i Danmark flere produkter podet med klesklyper, og ikke noe mer. Han lærte oss nå å skjære de samme skråsnitt, og kun feste dem sammen med klesklyper. Spesiell strikk kan også nyttes, men er problematisk for kløhete fingre. Snittene bør være rimelig like store, men evt. kan et smalere gå inn til en kant av et større. Per hadde med klesklyper i 3 forskjellige størrelser, alt etter tykkelsen på stammene. Tykkere stammer krever 2 klyper. Vanlige norske klyper er for store, og fester ikke godt nok på snittet. Jeg har funnet riktige klyper i 3 størrelser hos Panduro Hobby i Norge. Jeg har også satt et antall 'Cunningham'- og 'Rieger'-stiklinger.

Poding med klesklyper.
Foto: Audun Arne

'Rieger' fordi gule rhodoer ikke kan podes på 'Cunningham'. Podekvistene settes i potte oppi plastpose som lukkes på toppen. En passe lang hjelpepinne i potta holder posen på plass. Per renset alltid kniven med aceton etter hvert snitt, for å unngå urenhet i neste snitt.

Når det gjelder stiklinger, foreleser Per at et utmerket tidspunkt er overgangen august/september. Da er sollyset present i tilstrekkelig antall timer til at stiklingene kan settes ute, og bli stående ute over vinteren. I overgangen september/oktober må en inn i hus med plastdekke, overlys og undervarme. Han antyder max.15 grader og ett lysrør for frøplanter (evt. sopputvikling), og 2 lysrør ved 20+ for stiklinger. Isopor fiskekasser er utmerket for stiklinger.

Og maten smakte. Foto: Kathrine Lyngstad.

Lykke til, og kom gjerne på besøk neste gang vi har vårt tradisjonelle høsttreff.

Seansen ble avsluttet med et sosialt treff hos Gudrun og Audun om kvelden.

Den norske Rhododendronforening

Neste DnR-årsmøtehelg 4. - 6. mai 2012 i Bergen.

Rhodo-Vest jobber allerede for et innholdsrikt program fra fredag til søndag.
Vi håper på mange tilreisende!

Den norske Rhododendronforening

Protokoll fra årsmøtet 2010

Ansvarlig arrangør: Rhodo Sør-Vest

Sted: Bryne Mølle på Bryne i Rogaland

Til stede: 26 frammøtte hvorav 20 stemmeberettigede
Sør-Vest – Reidar Vigrestad, Oddbjørn Fosse, Tone Fosse Ulvøy, Olga Nese, Gunvor Eide, Kjell Kristoffersen
Øst – Ebba Holmboe
Sør – Audun Arne, Gudrun Arne
Vest – Olaf Hammersland, Brit Hammersland, Kirsten Storheim, Guttorm Storheim, Jan Valle, Maria Fett, Jan Rune Hesjedal, Elna Hesjedal, Randi Fessl, Harald Kårtveit, Terhi Pousi, Knut Geelmuyden, Bjørg Rasmussen, Thorolf Juvik, Hjørdis Juvik, Torstein Borg, Lin Didriksen

Leder av Rhodo Sør-Vest Reidar Vigrestad ønsket velkommen og fortalte om helgens program med årsmøtefest og felles ekskursjoner lørdag og søndag.

Leder av DnR Harald Kårtveit åpnet årsmøtet. Det var ingen kommentarer til innkalling eller saksliste.

Sak 1: Valg av dirigent
Møteleder: Reidar Vigrestad

Sak 2: Valg av referent og valg av 2 medlemmer til å underskrive protokoll
Referent: Lin Didriksen
Underskrive protokoll: Ebba Holmboe og Olaf Hammersland

Sak 3: Årsberetning 2010 (presentert i Lapprosen 2/2011)
Leder Harald Kårtveit presenterte årsmelding.
Kommentarer: Rhododendron Sør-Vest har ikke i praksis sitt sete i Stavanger som offisielt brukes.
Den riktige skrivemåten er: Sør-Vest.
Vedlegg1 – Årsmelding 2010

Sak 4: Regnskap 2010 (presentert i Lapprosen 2/2011)
Kasserer Bjørg S. Rasmussen presenterte regnskap samt godkjenning av regnskap fra revisor.
Kommentar til regnskap: Ingen. Regnskapet for 2010 ble enstemmig godkjent.
Vedlegg 2 – Regnskap for DnR 2010

Sak 5: Fastsettelse av kontingent for 2012
Styrets forslag: Uforandret 275 kr per medlem. Ingen kommentarer. Vedtatt.

Sak 6: Budsjettforslag 2011 Bjørg S. Rasmussen presenterte.
Godkjent

Sak 7: Innkomne saker
Ingen innkomne saker.

Sak 8: Fastsettelse av andel årskontingent til lokallagene for 2012
Styrets forslag: uforandret kr. 50 per medlem. Vedtatt.
Kommentar:
Styret burde ha kommet med et konkret forslag til årsmøtet, som vil gi en bedre støtte til de minste foreningene.
- Forslag om at man i bunn har et minimum fast tilskudd før medlemskontingent.
- Forslag om at hovedstyret igangsetter og støtter finansielt noen felles foredragsturneer.
- Forslag om å la styret ta saken opp til ny vurdering. Dette vil bli gjort ved at hvert lokallag leverer sitt forslag - før neste fellesstyre-møte i januar 2012.

Sak 9: Valg av leder, styremedlemmer og varamedlemmer
Valgkomitéens forslag ble presentert av valgkomitéens representant –Jan Rune Hesjedal:

Styret for Den norske Rhododendronforening 2011-2012:

Harald Kårtveit	1 år	leder	- gjenvalg
Terhi Pousi	2 år	styremedlem	- gjenvalg
Lin Didriksen	2 år	styremedlem	- gjenvalg
Torstein Borg	1 år	styremedlem	- ikke på valg
Bjørg S. Rasmussen	1 år	styremedlem	- ikke på valg
Øyvind S. Aasheim	1 år	varamedlem (Øst)	- gjenvalg
Audun Arne	1 år	varamedlem (Sør)	- gjenvalg
Reidar Vigrestad	1 år	varamedlem (Sør-Vest)	- gjenvalg
Thorolf Juvik	1 år	varamedlem (Vest)	- gjenvalg

Alle ble enstemmig valgt.

Sak 10: Valg av to revisorer
Valgkomitéens forslag:
Kim Lingjærde - gjenvalg
Ole B. Vikøren - gjenvalg
Enstemmig valgt.

Sak 11: Valg av valgkomité
Styrets forslag:
Anne Rieber - gjenvalg
Jan Rune Hesjedal - gjenvalg
Frode Harnes - gjenvalg
Enstemmig valgt.

Sak 12: Fastsettelse av tid og sted for neste årsmøte
Neste arrangør er Rhodo Vest. Sted Bergen. Forslag tidspunkt 4.-6.mai 2012.
Vedtatt.

Lin Didriksen
referent

Ebba Holmboe
sign.

Olaf Hammersland
sign.

Nye medlemmer

Styret ønsker følgende nye medlemmer velkommen i foreningen:

Anne-Grethe Meidell	Nygårdsvegen 43	5350 Brattholmen
Ingunn Heggland	Nymarksvegen 120	5642 Holmefjord
Per Inge Evensen,	Kjerneby 19	2409 Elverum
Natallia Hornsletten	Sisikveien 12	2406 Elverum
Solfrid Pedersen	Vassåsen	8540 Ballangen
Kjell Ludvigsen	Bratsberg	7039 Trondheim
Grete Torunn Solberg	Hæreberget 2	3330 Skotselv
Inger Fall		2436 Våler i Solør
Marit Kallerud	Heggebakken 9	3612 Kongsberg
Bjørn Fossum	Åsveien 14	3046 Drammen
Hervor Hægland	Giljavegen 4	5200 Os
Astrid Fryjordet	Kvernabekkvn. 88 e	5243 Fana
Jakob Bjelland	Kårevikstølen 5	5412 Stord
Leif Otto Sjølund	Smedavegen 7	4280 Skudeneshavn
Lars Grandalen	Hareveien 5 c	1413 Tårnåsen
Aud Marit Nygård	Kolåsvegen 100	5955 Lindås
Kjell Hjorth-Jensen	Svaneveien 27	4049 Hafrsfjord
Henning Andersen	Stenvangvej 5, Svenninge 4572 Nørre Asmindrup, Danmark	
Inger Skarpenes	Furutoppen 6	4847 Arendal
Linda Andersen	Øyenkilveien 118	1621 Gressvik
Gabriel Bore	Kyrkjevegen 149	4327 Sandnes
Gunn Sissel Sporaland	Idrettsveien 13	4328 Sandnes
Turid Tøsdal	Apeltunlien 44 a	5238 Rådal

ISSN 1504-6702